

125 års jubilæum

Jeg vil gerne byde jer alle velkommen til denne jubilæumsreception i anledning af Laursens Realskoles 125 års jubilæum.

Vi har her på skolen glædet os til i dag, og rigtig mange har arbejdet med at gøre skolen klar til, at I skulle komme.

Vi har mange arrangementer med børnene i løbet af den næste uge (de startede faktisk i går), men vi har særligt glædet os til at gense alle jer, der har haft tilknytning til skolen.

For os er 2011 et historisk år. Der er godt nok folketingsvalg om nogle dage, men for os lige nu, er det altså langt vigtigere, at vi kan markere skolens 125 års fødselsdag. Vi er glade for skolen som undervisningssted, men også som arbejdsplads. Så for os er der noget at fejre. Og alle I, der også har valgt at bruge denne lørdag eftermiddag her, må jo have det på samme måde.

Med jubilæet taler vi om historie, der går langt tilbage. 125 år er i skoleverdenen i hvert fald lang tid.

Men det ER ikke bare historie. Det er også en god historie. Laursens Realskole startede som en grundtvisk friskole. Et idégrundlag om at lære for livet på en personlig, levende og kærlig måde. I byerne var det, på det tidspunkt usædvanligt, for det var særligt i landområderne, at det grundtviske frisind havde sine rødder.

Skolen var den første fællesskole i Århus. Her gik både piger og drenge i skole og blev undervist sammen. I modsætning til de fleste andre skoler i Danmark, der var kønsopdelte.

For lige at få et indtryk af, HVOR lang tid 125 år er siden er det måske nødvendigt for en kort stund at se på, hvad der ellers skete i verden på dette tidspunkt

Strøm var der ikke meget af. Og slet ikke til alle. Lys kom fra tran eller gas. Først i 1888 fik Lyngby Hovedgade som det første sted i Danmark elektrisk belysning med kulbuelys.

Elektriciteten var altså endnu ikke udbredt, og det er svært at forestille sig, når vi sidder her, omgivet af smartphones, smartboards, aircondition og masser lyd og lys.

Benzin og diesel var der heller ikke meget af.

Hvis man skulle nogen steder og ikke ville gå, foregik det til hest, med damplokomotiv eller på den cykel, der var blevet opfundet få år tidligere.

Før 1886 fandtes der intet med motor og hjul. Ingen biler. Men lige netop 1886 var også for transporten skelsættende. Det er nemlig også året for fødslen af det første automobil. En 3-hjulet Benz med 0,7 HK og en topfart på 13 km i timen.

Ved indsejlingen til New York blev Frihedsgudinden indviet, og Coca Cola så dagens lys.

Transportformer, kommunikationsmidler, kunst, tøjmode, madvaner, det politiske system, den teknologiske viden. Alt så anderledes ud for 125 år siden. Med de har samtidig været nødvendige skridt i udviklingen frem til nu.

Den pædagogiske tradition var også væsentlig anderledes end i dag, med en langt højere grad af terperi, tugt og straf. Også korporligt. Men de nye tanker om frisind og det hele menneske blev også grundlagt i disse år.

De har også været nødvendige skridt på den pædagogiske vej frem til nutidens skole- og læringstænkning. (Og det gælder ikke mindst den måde, vi definerer os selv på her på skolen).

Vi går jo ikke hver dag her i Hjelmensgade og roder i vores gamle historie. Men der er vel ikke et mere passende tidspunkt end ved en 125 års fødselsdag til at kikke tilbage til starten på. Så nu bliver det lige tid for et lokalhistorisk tilbageblik, som rækker noget længere tilbage end, nogle af os her har oplevet.

Så spørgsmålet er: hvordan skolen startede, og hvad var den for en størrelse?

I de første år efter 1886 hed skolen faktisk ikke Laursens Realskole.

Men den blev startet af malermester Hermann Poulsen, som havde ansat en huslærer til undervisningen af sine børn i hjemmet i Vestergade 38. Der kom også andre børn til, og det blev starten på den lille grundtvigske friskole med navnet Valgmenighedens Skole. Den havde to skolestuer og et sløjdlokale. Og til at undervise børnene, havde malermesteren ansat Caroline Andersen. Navnet Laursen var altså slet ikke introduceret endnu. Det kunne ikke en gang anes.

Til gengæld var det tydeligt, at skolen konstant led af pladsmangel og penge. Den skiftede derfor adresse mange gange de næste 5 år. Det nåede at blive til Frederiksgade 76, Vestergade 5, Søndergade 17 og Frederiks Allé 42.

Herefter overtog redaktør og teolog Niels Johan Laursen skolen og købte ejendommen Søndergade 70, for dér at indrette et mere varigt hjemsted for Valgmenighedens Skole.

Niels Johan Laursen var i 1882 blevet gift med Anna Laursen. Hun var i 1888 blevet ansat som lærerinde ved den poulenske friskole

1891 overtog hun ledelsen, og først her, samme år ændrede skolen navn til Fru Laursens Skole.

Hun havde taget Grundtvigs tanker om frisind til sig og blev som lærer betegnet, som en der stod for menneskelighed, en der udviste omsorg og var vedkommende. Hun havde en skole, hvor der var og skulle være plads til alle.

Det blev med tiden nødvendigt for skolen at acceptere faglige mål og at have eksamener. Men det skete alt sammen i den samme ånd, hvor man forsøgte, og nu citerer jeg: *"I en tryk atmosfære og ved en inspirerende og tidssvarende undervisning at give den enkelte elev mulighed for at udvikle sine evner og anlæg"*.

Skolen fik i 1901 almindelig forberedelseseksamen, og først her fik skolen navnet fru Laursens Realskole

Anna Laursen døde 1911, og Maren Nielsen, der var blevet ansat i 1892, overtog ledelsen. Hun videreførte de Laursenske traditioner og med et *"Lyst syn og urokkelig tro på det godes sejr"* sagde, at *"Der eksisterer ikke vanskelige elever."*

Skolen havde nu nået 10 klasser og ca. 260 elever, og der var ikke meget plads i Søndergade. Hr. Laursen, som selv underviste i sin skole, købte en ny ejendom. Denne gang måtte han lidt længere væk fra åen for at finde en egnet bygning. Han kom så helt her om i Hjelmensgade

I nummer 12 lå i forvejen en skole. Frøken Tarliongs Skole. Niels Johan Laursen købte den og ville indrette den i overensstemmelse med

tidens krav. Bygningen var fra 1892 og i kun en etage. Han hyrede skolearkitekt Ludvig A. Petersen og byggede en etage mere på og pladsproblemet blev løst. For en tid i hvert fald...

Den ny skole blev indviet 8. januar 1923, og Hjelmensgade 12 har siden, med mange ændringer og tilføjelser undervejs, været skolens tilholdssted.

Skolen som institution har været privatejet og er blevet købt og solgt af forskellige ejere op gennem årene. Først i 1963 afhændende daværende skolebestyrer Kjær-Jensen skolen, og den fortsatte derefter som selvejende institution under navnet Laursens Realskole. Herefter var skolens bestyrelse skolens øverste myndighed på samme måde som i dag.

I 1975 blev det politisk besluttet at nedlægge realskolen i Danmark, og det var vel nok en af største ændringer for skolen efter '63.

Men Laursens Realskole fik en anden chance. For realskolen blev afløst af kursusdelt 8.- 10. klasse. Eleverne kunne herved få de samme kundskaber ved at afslutte skolegangen med 10. klasse i stedet.

Et af skolens varemærker er optag af nye elever. Laursens Realskole har gennem de sidste 30 år været kendt for at give gode muligheder for et skoleskifte midt i et skoleforløb.

Skolens klassekvotienter stiger med klassetrinnene og giver plads til nye elever. Sådan har det været i årtier. Og skolen har i de samme årtier markeret sig ved at også oprette nye klasser. I de sidste 25 år en ny 6. klasse hvert år. I de sidste 10 år også en ny 8. klasse.

For 20 år siden var her tre 10. klasser. Nu har vi seks.

Alt i alt har det betydet, at Laursens Realskole giver mange muligheder for at skifte skole og give skole sin skolegang en ny chance.

De mange nye klasser betyder også, at vi sender rigtig mange elever ud med eksamener. I øjeblikket mere end 200 om året. Der har altid været mange afgangselever fra Laursens Realskole. Bare på 10 år bliver det jo til en mindre landsby.

Det er jo så derfor vi kan sidde her i dag.

Alle I, der er her nu, har jo på forskellig måde bidraget til skolens historie, og har været med til at gøre den til det, den er i dag.

Hvis ikke alle I, der har gået i skole her, og mange flere andre, havde haft positive oplevelser med jeres skolegang. I hvert fald overvejende positive, og havde fortalt om dem til familie, venner og bekendte, ville vi ikke have haft den samme skole i dag. Hvis nogen overhovedet. Det er jo alle jer, der har været lavet undervisning for, der har givet det mening at have en skole her.

Skolen har gennem årene haft rigtig mange samarbejdspartnere. Hvis ikke vi havde kunnet få de ydelser, vi har fået fra jer gennem alle årene, havde Laursens Realskole været en anderledes skole, end den er i dag. Det gælder både i forhold til bygninger, indretning og det daglige forbrug. Men også de mere bløde ting, som arbejdsmiljø, undervisningsmiljø og alle de andre konsulentytelser, vi har haft brug for.

Skolen har siden 1963 haft en bestyrelse sammensat primært af forældre til børn på skolen. Disse frivilligt arbejdende forældre har altid ydet en stor indsats for at holde skolen på den rigtige kurs. Der har gennem tiden været taget mange beslutninger på bestyrelsesmøder, der har sat blivende spor på skolen, og som har medvirket til, at skolen er den skole, vi kender i dag.

Men hvis ikke Laursens Realskole havde haft ansat lige netop de lærere, som vi har, gennem årene, og også har i dag. Nemlig

mennesker med et menneskesyn, der har gjort det muligt at lave en skole, hvor børnene føler sig taget godt i mod og er trygge i deres skolegang, ja, så ville den Laursenske verden have set helt anderledes ud.

Det samme kan man sige om alle andre ansatte: Pædagoger, medhjælpere, pedeller, kontorpersonale, rengøring og selvfølgelig den efterhånden allervigtigste, IT-manden. De har alle set det, at arbejde et sted med børn, som en vigtig del af deres tilværelse. Et sted, som giver udfordringer, men også arbejdsglæde.

Det er og har i alle de 125 år været vigtigt, at der på skolen er et miljø, der er båret af interessen for andre mennesker, af omsorg og menneskelighed. Vi har gennem det sidste årti formuleret det med; "hvis man ikke trives, kan man heller ikke lære noget".

Men lige så vigtigt har det været, at her har været mennesker, der har været dynamiske og har villet skabe noget. Både i det faglige miljø, men også har været pædagogisk nytænkende.

Uanset hvilke tiltag og initiativer, jeg kan nævne, vil der have stået nogle mennesker bag, der, som lokomotiver, har trukket ideerne igennem.

Jeg har ikke intention om at fremhæve enkeltpersoner. Men der er tiltag, som gennem årene har ændret retningen for skolen. Og det er de, der har arbejdet her, der har haft kreativiteten og motivationen. Det er de gode ideer, skabt af ansatte og gennemført i fællesskab, der har været bærende for de sidste årtiers udvikling, og som også præger skolen i dag.

Det er ikke som, når man kikker på historieskrivningen for de første 80 år, hvor skolen var i privateje, skolebestyrere og måske et par bestyrelsesformænd, der skal fremhæves for skelsættende indsatser.

Skolen er i dag bygget op med udgangspunkt i en demokratisk tradition og i medarbejderindflydelse... Og DET er kendetegnende for de projekter, der dukker op, når jeg prøver at scanne tilbage over de sidste 25 år for at se, hvad der er sket af markante ting, der har præget skolens udvikling til i dag.

Her er jeg nødt til at nævne etablering af Aftenskolen SNAP og den deraf følgende Musikskolen Laura, opbygningen af skolens SFO og etableringen af 10. klassens centeret i X-House, Det gule hus med den ny indskoling, Skovskolen, fodboldfinalerne i Parken (og den samhörighed, de gav), og seneste skud: oprettelse af adventureklassen, som ting der præger skolen i dag.

Og så er jo ikke nævnt de mange store og små ombygninger, de utallige dejlige musicals, de gode lejrskole, de evige IT-projekter og grunden til at alt dette har kunnet lade sig gøre, nemlig det helt igennem solide, faste daglige arbejde med højt kvalificeret undervisning og pædagogisk arbejde, som er hele fundamentet for at vi kan eksistere.

Klasserne er elevernes umiddelbare ramme på skolen. De giver nære kammerater og tryghed. Men vi har også en lang række traditioner gennem et skoleår, som vi værner meget om, fordi vi tror på den fælles værdi, der ligger i dem. Som når vi afholder store legedag, idrætsdag, juleklip, juleafslutning i Domkirken. Julekoncerter og forårskoncerter, tre forskellige musicals, en sommerfestival, featureuge, lejrture og morgensamling med morgensang. Alle sammen aktiviteter, der kitter os sammen på kryds og tværs af klasserne, og som er med til at styrke samhængskraften og fællesskabsfølelsen.

Den kontinuitet, der har ligget i, at fru Anna Laursens 125 år gamle begreber: "Menneskelighed, omsorg, vedkommende, plads til alle", og den 100 år gamle karakterisering: "I en tryk atmosfære og ved en

inspirerende og tidssvarende undervisning at give den enkelte elev mulighed for at udvikle sine evner og anlæg” gør, at jeg føler, at skolen har rødder. Rødder som betyder, at vi som skole kan identificere os selv og også er i stand til at fastholde nogle vigtige værdier, der har vist deres overlevelseskraft på trods af en meget omskiftelig omverden, med verdenskrige og økonomiske kriser.

Men det er også et kraftigt spændingsfelt, Laursens Realskole arbejder i: Vi skal helst optage de mange elever hvert år, men samtidig er det også rigtig vigtigt, at de mange elever oplever et godt skoleforløb. Ellers har vi ikke den samme søgning årene efter.

Men heldigvis har vi ventelister. Og har haft det i mange år. Så vi er her helt sikkert også i 2036 og kan fejrer skolens 150 års jubilæum.

Tak for jeres bidrag til skolens historie og for at have været med til at gøre den til det, den er i dag. Vi, der er her nu, er nemlig glade for den, lige netop som den er.

Jeg vil slutte med et lille, rammende, men også tidløst citat, som en tidligere elev for rigtig mange år siden skrev om sin gamle skole:

”Nok var skolen lille med snævre trapper og trange rum, sammenlignet med vor tids skolepaladser, men der er i en anden forstand vidt til væggene og højt til loftet, og i Fru Laursens skole fandt vi de skatte, som møl og rust ikke fortærer...”

Tak fordi I kom i dag og tak for gaverne og for alle blomsterne.